

Dosarul nr. 2ra-551/19

Prima instanță: Judecătoria Comrat, sediul Central (jud: V. Hrapacov)

Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud: G. Colev, Șt. Starciuc, A. Curdov)

Î N C H E I E R E

10 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Mariana Pitic
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dmitrii Malencov împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Comrat, prin care au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 30 martie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 15 septembrie 2017 Dmitrii Malencov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 13 martie 2014 de către organul de urmărire penală a fost pornită urmărirea penală în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) Cod penal, pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu soldate cu urmări grave.

A menționat că în data de 13 august 2014, ora 03:15 la intrare în Republica Moldova în aeroportul Chișinău a fost reținut, fiind efectuată percheziția corporală și ulterior plasat în izolatorul de urmărire penală a Centrului Național Anticorupție, unde în aceeași zi la orele 06.30 din nou a fost supus percheziției corporale.

A relatat că la 15 august 2014 procurorul din Procuratura Anticorupție, în lipsa unor probe suficiente și veridice în săvârșirea infracțiunii care i se incriminează, i-a înaintat învinuirea în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 42, art. 328 alin. (3) lit. d) și art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal.

În aceeași zi, prin încheierea judecătorului de instrucție a fost admis demersul procurorului și în privința sa a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe un termen de 20 zile.

A mai explicat că la 29 august 2014 judecătorul de instrucție în lipsa temeiurilor legale a emis încheierea prin care a admis demersul procurorului și a prelungit termenul de arest preventiv până la 22 septembrie 2014, ora 03:15.

A indicat că prin încheierea din 03 septembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău a fost admis recursul avocatului, a fost casată încheierea din 29 august 2014 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău și în privința sa a fost stabilită măsura preventivă liberarea provizorie sub control judiciar, cu eliberarea de sub arest din sala ședinței de judecată.

Astfel, a relatat că la 18 septembrie 2014 prin ordonanța procurorului din Procuratura Anticorupție, a fost scos de sub urmărire penală din motivul lipsei în acțiunile sale a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 42, art. 328 alin. (3) lit. d) și art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Reclamantul a susținut că prin emiterea ordonanței privind scoaterea de sub urmărire penală, se confirmă încălcarea drepturilor sale constituționale, precum și a celor prevăzute de art. 5 și art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

A declarat că în urma efectuării ilegale a urmăririi penale, reținerii ilegale, aplicării măsurii preventive sub forma de arest, efectuării percheziției corporale și atragerii ilegale la răspunderea penală, i-au fost cauzate suferințe morale considerabile, iar statul reprezentat de Ministerul Justiției, care în virtutea legii este subiectul răspunderii în recuperarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, este obligat să compenseze prejudiciul cauzat în forma stabilită de lege.

Reclamantul a susținut că la aprecierea prejudiciului moral cauzat și stabilirea mărimii acestuia, urmează să fie luat în considerație gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuit, caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea adusă, gradul suferințelor psihice și natura dreptului lezat.

A specificat că în urma încălcărilor admise de către organul de urmărire penală, în mod ilegal a fost privat de libertate pentru o perioadă de aproximativ 21 zile, fiind limitat în dreptul la libera circulație, viața personală și cea profesională.

Reclamantul și-a întemeiat pretențiile pe prevederile art. 3, 6, 10 și 11 ale Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, art. 1405, art. 1422 și art. 1423 Cod civil.

A solicitat încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 250 000 de lei, cauzat în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Prin hotărârea din 30 martie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial. S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Dmitrii Malencov suma de 15 000 lei, cu titlu de compensație a prejudiciului moral cauzat în rezultatul reținerii

ilegale, aplicării ilegale a măsurii preventive în formă de arest preventiv, atragerii ilegale la răspundere penală și efectuării ilegale a percheziției în timpul urmăririi penale. În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 10 aprilie 2018 Procuratura Generală a Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii din 30 martie 2018 a Judecătorei Comrat, sediul Central.

La 18 aprilie 2018 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii din 30 martie 2018 a Judecătorei Comrat, sediul Central.

Prin decizia din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Comrat, au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 30 martie 2018 a Judecătorei Comrat, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel și-a întemeiat soluția pe prevederile art. 1405 alin. (1), art. 1422, art. 1423 Cod civil, art. 3 alin. (1), art. (6) alin. (1) lit. b), art. 11 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

În acest sens, instanța de apel a apreciat ca fiind justă soluția primei instanțe de admitere parțială a acțiunii, considerând că suma de 15 000 lei este echitabilă și proporțională suferințelor psihice cauzate intimatului Dmitrii Malencov în rezultatul acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală și procuraturii.

În consecință, instanța de apel a conchis că prima instanță a dat o apreciere obiectivă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și corect a aplicat normele de drept material și procedural.

La 27 decembrie 2018 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Comrat.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material, a fost interpretată eronat legea, iar aprecierea probelor a fost arbitrară.

În acest sens, a menționat că la angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite, astfel încât nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea statului.

La fel, a evidențiat că intimatul nu a fost condamnat, iar în privința acestuia au fost întreprinse doar măsuri procesuale legale, care urmau a fi întreprinse pentru cazul de săvârșirea infracțiunii imputate.

Prin urmare, a susținut că instanțele de judecată la stabilirea prejudiciului moral au ignorat principiile Curții Europene, conform căreia prejudiciul moral trebuie să fie privit ca o compensare și nicidecum ca obținere a unor foloase necuvenite.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat decizia contestată la 11 octombrie 2018, iar recurentul a recepționat-o la data de 2 noiembrie 2018, fapt confirmat prin avizul de recepție a scrisorii recomandate (132).

Astfel, recursul declarat la 27 decembrie 2018, este în termen.

Prin referința din 14 martie 2019, Dmitrii Malencov a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe,

suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Mariana Pitic

Tamara Chișca-Doneva